

УДК 332.122:379.84(477)(045)

Уварова Ганна Шевкетівна, кандидат педагогічних наук, доцент
Національний авіаційний університет
Київ, Україна, e-mail: g.uvarova@ukr.net

РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КИЄВА

Анотація.

Мета: аналіз сучасного стану, проблем і перспектив використання рекреаційного потенціалу міста Києва, особливостей формування рекреаційного середовища в різних районах міста.

Методика: збір, аналіз та узагальнення інформації і статистичних даних щодо використання рекреаційного потенціалу у місті Києві.

Результати: отримано дані щодо сучасного стану, проблем і перспектив використання природного рекреаційного потенціалу Києва, показані можливості формування рекреаційного середовища в місті, схарактеризовані основні ландшафтно-рекреаційні системи.

Наукова новизна: обґрунтовано властивості і визначено шляхи оптимізації рекреаційного середовища міста.

Практична значимість: результати дослідження можуть бути використані як у навчальному процесі при підготовці фахівців з туризму, так і при плануванні рекреаційної діяльності в столиці.

Ключові слова: рекреаційний потенціал, рекреаційний громадський простір, рекреаційне середовище, ландшафтно-рекреаційні системи.

УДК 332.122:379.84(477)(045)

Уварова Анна Шевкетовна, кандидат педагогических наук, доцент
Национальный авиационный университет,
г. Киев, Украина, e-mail: g.uvarova@ukr.net

РЕКРЕАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ КИЕВА

Аннотация.

Цель: анализ современного состояния, проблем и перспектив использования рекреационного потенциала города Киева, особенностей формирования рекреационной среды в разных районах города.

Методика: сбор, анализ и обобщение информации и статистических данных об использовании рекреационного потенциала в городе Киеве.

Результаты: получены данные о современном состоянии, проблемах и перспективах использования природного рекреационного потенциала Киева, показаны возможности формирования рекреационной среды в городе, охарактеризованы основные ландшафтно-рекреационные системы.

Научная новизна: обоснованы свойства и определены пути оптимизации рекреационной среды города.

Практическая значимость: результаты исследования могут быть использованы как в учебном процессе, так и при планировании рекреационной деятельности в столице.

Ключевые слова: рекреационный потенциал, рекреационное публичное пространство, рекреационная среда, ландшафтно-рекреационная система.

UDC 332.122:379.84(477)(045)

**Hanna Shevketivna Uvarova, Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor
National Air University,
Kyiv, Ukraine, e-mail: g.uvarova@ukr.net**

Recreational potential of Kyiv

Abstract.

Objective: the analysis of modern state, problems and prospects of the use of Kyiv recreational potential, features of forming of recreational environment in different city districts.

Methodology: collection, analysis and generalization of information and statistical data in relation to the use of Kyiv recreational potential.

Results: data regarding modern state, problems and prospects of the use of Kyiv natural recreational potential have been collected; possibilities of forming of recreational environment in city have been shown; main landscape-recreational systems have been described.

Scientific novelty: features and ways of optimization of city recreational environment have been determined.

Practical implications: research results can be used both for the educational process of tourist specialists and for planning recreational activity in the capital.

Keywords: recreational potential, recreational public space, recreational environment, landscape-recreational systems.

Постановка проблеми. Після кризи кількох попередніх років, 2017-2018 рр. стали для Києва переломними у рекреаційно-туристичній діяльності, про що свідчить позитивна динаміка щодо формування туристичного потоку і доходів від туризму. На думку представників влади, сьогодні українська столиця може стати одним з найбільш популярних туристичних міст у Східній Європі, конкуруючи з такими містами як Будапешт, Краків, Софія і Прага. Київ презентують переважно як культурну дестинацію вихідного дня [9]. Проте крім культурно-історичних пам'яток на користь українського мегаполісу потужний природний рекреаційний потенціал, який створює передумови для оптимізації публічного простору міста задля задоволення рекреаційних потреб городян і гостей столиці. Більш інтенсивне включення рекреаційного потенціалу Києва в громадський простір сприятиме досягненню європейського рівня якості місцевих рекреаційних ресурсів, утвердженню позитивного туристичного іміджу української столиці, перетворенню її на конкурентоспроможну туристичну дестинацію Європи.

Аналіз досліджень і публікацій. До вивчення рекреаційного потенціалу та особливостей його використання зверталися у своїх дослідженнях багато науковців. Вчені розглядають рекреаційний потенціал як сукупність природних та антропогенних чинників, необхідних для рекреаційного використання (Бейдик О.О. 1993), як сукупність взаємозалежних компонентів природних і природно-антропогенних систем, що уможливають розвиток на певній території видів і форм діяльності, спрямованих на задоволення рекреаційних потреб людей усіх рівнів організації (Яковенко І.М., 2003), як сукупність природних, природно-антропогенних, культурно-історичних і соціально-економічних передумов організації рекреаційної діяльності на певній території (Сажнева Н.М., 2008).

Питання використання рекреаційного потенціалу міст, зокрема і Києва, проаналізовано в роботах Бейдика О.О. [1], Любіцевої О.О.[4], Мезенцева К.В., Мезенцевої Н.І. [5], Полтавець А.М. [7], Токаревої О.В. [8] та ін.

Водночас, окремі аспекти рекреаційного потенціалу, залишаються недостатньо висвітленими. Зокрема, важливим є вивчення особливостей використання рекреаційного потенціалу в умовах великого міста, яким є й українська столиця, дослідження можливостей формування в ній ефективного рекреаційного середовища. Тому *метою* даного дослідження обрано аналіз сучасного стану, проблем і перспектив використання рекреаційного потенціалу міста Києва, обґрунтування можливостей формування рекреаційного середовища в різних районах міста.

Виклад основного матеріалу. Узагальнюючи дослідження вчених, під рекреаційним потенціалом розуміємо сукупність природних та природно-антропогенних умов і ресурсів території, які за умови їх освоєння здатні задовольняти рекреаційні потреби різних верств населення і формувати особливе рекреаційне середовище.

Рекреаційний потенціал Києва насамперед складається з природних рекреаційних ресурсів, серед яких основними є парки, сквери, бульвари, набережні, клімат, а також Дніпро та його заплавні озера. Так, нині загальна

площа усіх зелених насаджень у межах міської смуги становить 56,5 тис. га (у тому числі 21,6 га у складі забудованих територій), тобто на одного мешканця міста припадає 214,3 м². Площа зелених насаджень загального користування, розташованих в межах сельбищної території, становить 5,3 тис. га; на одного мешканця – 20,3 м². [2].

За даними Мезенцева К.В., Мезенцевою Н.І. усього в межах столиці функціонує 140 парків (17 культури і відпочинку, 116 відпочинку та 6 спеціалізованих), 19 класичних бульварів, 307 скверів, Оболонська, Русанівська, Дніпровська набережні [5].

На думку Токаревої О.В. найбільше рекреаційне значення мають землі зелених зон і зелених насаджень Києва. Ці землі характеризуються і високим ступенем рекреаційного навантаження. Так, зони інтенсивної рекреації та масового відпочинку лісопарків Києва становлять 43% (14 710 га) від загальної площі насаджень (34 209 га) [8].

Основою системи зелених насаджень Києва є унікальний водно-зелений діаметр довжиною 30 км та шириною 1,5-5 км, який включає акваторію Дніпра з островами, прибережні парки та лукопарки [2]. Він включає в себе нагірні парки (Володимирська гірка, Хрещатий, Маріїнський, Міський сад, Аскольдова могила, парк Слави, Печерський, ботанічний сад НАНУ, парк 1500-річчя Києва на Лисій горі) та парки заплави (парк Дружби народів в урочищі Чорторий, парки на Трухановому, Долобецькому, Венеціанському островах), перспективний парк Русанівської затоки.

Важливий водний рекреаційний ресурс міста – це Дніпро. Київ розташований на обох берегах річки, в її середній течії, нижче впадіння в неї лівої притоки – Десни. Ширина Дніпра в межах міста – 400-600 м, середня глибина – 6-12 м. Дніпро утворює численні протоки (Русанівська), затоки (Матвіївська, Старик), заплавні озера (Радунка, Тельбин). Уздовж його берегів простягаються піщані пляжі (найкращі з них – на Трухановому острові).

Заплава Дніпра з Гідропарком – це чудовий приклад організації рекреаційної діяльності в межах столичного міста. Гідропарк було створено і

освоєно понад п'ятдесят років тому. Авторами цього проекту є архітектори І. Шпара та В. Суворов.

Основне місце розваг та відпочинку у Гідропарку – його пляжі для дорослих та дітей. Площа київського Гідропарку сягає близько 370 га. Улітку тут одночасно може відпочивати майже 80 тис. осіб.

Сьогодні у Гідропарку багато різних пляжів, водних атракціонів та човнових станцій – все це забезпечує повноцінний відпочинок. Також на території Гідропарку відкрито безліч розважальних закладів. Ще однією перлинкою Гідропарку є картинг. Його трасу рекомендують початківцям цього виду розваг. Її довжина – 350 м, ширина – 6-8 м.

Сьогодні Гідропарк є улюбленим місцем для відпочинку не лише киян, але й гостей міста.

Сприятливі кліматичні умови Києва зумовили формування та розвиток двох кліматичних курортів в передмісті столиці – Пуща-Водиця та Конча-Заспа.

Нагальною потребою нинішнього використання рекреаційного потенціалу міста Києва стало формування в його структурі публічного (громадського) простору, який включає з-поміж інших просторів й рекреаційний простір. Рекреаційний простір відіграє величезну роль у житті міста. Воно є основою усього публічного простору міста, показує душу міста, сприяє взаємодії і об'єднанню людей різних поколінь. Створивши нормальні умови функціонування рекреаційного простору, городяни потягнуться на вулицю, що добре позначиться на їхньому здоров'ї. А відтак рекреаційний простір сприятиме позитивному спілкуванню, дозвіллю, прогулянкам та відпочинку.

На думку Мезенцева К.В. і Мезенцевої Н.І. загальна площа «зелених» (рекреаційних) публічних просторів Києва становить 5,5 тис. га або 6,6 % території міста. Найвищою їх частка є в центральних Печерському (19,2 %) і Шевченківському (18 %) районах, найнижча – в Святошинському (3,2 %) та Дарницькому – 2,6 % [5].

В ідеалі рекреаційний публічний простір міста Києва - це не просто сукупність зелених зон і водних об'єктів, а сформоване рекреаційне середовище, що складається з поліфункціональних ландшафтно-рекреаційних систем (ЛРС) [10]. Навколо природного ядра ЛРС (парків, скверів, р. Дніпра, озер тощо) необхідно розміщувати й інші компоненти, що виконуватимуть функції оздоровлення, масового відпочинку, розваг, спорту. Це насамперед облаштовані прогулянкові доріжки, дитячі майданчики, спортивні куточки, велодоріжки, мотузкові міні містечка тощо. Цілеспрямоване і планомірне освоєння рекреаційних ресурсів сприятиме підвищенню рівня рекреаційної діяльності у місті, забезпечить надійність функціонування ЛРС, їх стійкість та універсальність.

В результаті проведеного опитування було встановлено, щоб стати більш ефективним, рекреаційне середовище повинно володіти сукупністю властивостей. Серед них особливе значення для городян і гостей Києва мають доступність для всіх; ізолюваність від шуму, транспорту; безпечність, тобто захищеність від різних видів злочинності, гарна освітленість; безбар'єрність – відсутність будь-яких бар'єрів, доступність для людей з фізичними обмеженнями; комунікабельність: можливість для спілкування, гри, інших розваг; творчість: можливість для прояву творчості, у тому числі, для вуличних музикантів та акторів; комфортність – висока міра відповідності вимогам рекреантів; універсальність, тобто врахування інтересів користувачів будь-якого віку і статусу; певний рівень свободи: можливість вільно ходити, відпочивати на трав'яних покриттях, активно пересуватися, у тому числі й на самокатах, велосипедах, гіробордах тощо.

В результаті проведеного аналізу встановлено, що нині в Києві інтенсивно розвивається рекреаційне середовище, основу якого складають такі ландшафтно-рекреаційні системи як Центральна, Правобережна, Дарницька, Конча-Заспівська [10]. Саме вони є основними центрами рекреаційної активності.

Домінуючу роль в Центральній ЛРС відіграє історичне ядро столиці. В

процесі подальшого розвитку системи основну увагу слід зосередити на р. Дніпро як головному природному рекреаційному ресурсі. Доцільно включити до складу ЛРС Дніпровські набережні, острови, заплавні території Лівобережжя як місця масового відпочинку киян та гостей міста. Поєднання історико-культурної спадщини та водного об'єкту столиці сприятиме розширенню рекреаційних послуг від екскурсійно-пізнавальних до пляжно-відпочинкових, активно-відпочинкових, оздоровчих й розважальних.

Правобережна або Пуща-Водицька ЛРС має потужні можливості оптимізації використання різноманітних природних рекреаційних ресурсів, які широко представлені в буферних парках, лісопарках і власне рекреаційних лісах Межигірської, Пуща-Водицької, Київської і Святошинської зон масового відпочинку; лісопарки і комплекси рекреаційних закладів Святошинської і Пуща-Водицької зон спеціалізованого відпочинку, а також парки вздовж р. Нивки, комплекси рекреаційних закладів курорту у Пущі-Водиці. Для оптимізації рекреаційної діяльності в Правобережній ЛРС необхідно значно збільшити інвестиції за для модернізації інфраструктури парків, створення нових рекреаційних закладів для лікування, оздоровлення, відпочинку дорослих та дітей на курорті у Пущі Водиці. Одним з інноваційних проєктів рекреаційного спрямування в межах Правобережної ЛРС стала ініціатива громадськості міста за підтримки Київської державної адміністрації щодо створення першого в Україні екологічного парку «Нивки».

Дарницька ЛРС включає парки культури і відпочинку «Перемога», «Партизанська слава», буферні парки, лісопарки, рекреаційні ліси Броварської, Білодібровної, Дніпровської, Микільської, Дарницької зон масового відпочинку; лісопарки і комплекси закладів відпочинку Колпитської, Дарницької північної і Дарницької південної зон спеціалізованого відпочинку. Ця ЛРС перебуває нині на етапі потужного відтворення і розширеного освоєння. Ведуться значні роботи щодо благоустрою паркових і лісопаркових територій, розбудови їхньої інфраструктури, зокрема створення мережі дитячих ігрових майданчиків, розважальних комплексів та ін.

Ядром Конча-Заспівської рекреаційно-ландшафтної системи є насамперед Голосіївський національний природний парк, а також парк культури і відпочинку ім. М.Рильського, Національний комплекс «Експоцентр України», Музей народної архітектури і побуту; буферні парки і лісопарки зон масового відпочинку: «Жуків острів», «Феофанія»; лугопарки «Жуків острів», «Ольжин і Козачий острови» та рекреаційні заклади курорту Конча-Заспа та ін. Ця ЛРС окрім традиційної лікувально-оздоровчої рекреації має потужний потенціал для розвитку пізнавальної і розважальної рекреаційної діяльності на базі значних подієвих ресурсів та унікальних природних об'єктів.

Важливою подією весни 2019 р. є створення в межах Голосіївського національного природного парку екологічної стежки довжиною 3 км. Подорожуючи нею, можна дізнатися, на яку пташку схожі, порівняти свої сліди зі слідами тварин, намалювати лісовий пейзаж та помилуватися і обійняти з друзями найбільший дуб парку. Цей парк було обрано не випадково, адже «Голосіївський» є єдиним в Україні та одним із кількох у світі національних природних парків, розташованих у межах мегаполісу. Його загальна площа дорівнює площі 15 тисяч футбольних полів, причому 90 % території займають ліси.

Сьогодні оптимізація рекреаційного потенціалу міста Києва – це важливий соціально-економічний проект, який підтримується керівництвом міста. Свідченням цього є проведена робота з відновлення парків і скверів в межах зазначених поліфункціональних ЛРС. Адже, більш ніж половина територій лісопарків міста Києва перспективні для інтенсивної рекреації та масового відпочинку [8]. Тому не випадково протягом останніх чотирьох років реконструйовано і відремонтовано у Києві 339 парків і скверів, 104 з яких було оновлено за 2018 р. На відновлення зеленої зони міста було витрачено понад 200 млн. грн. [9]. Ці кошти спрямовано насамперед на реконструкцію топ-10 парків і скверів, серед яких парк «Наталка», «Володимирська гірка», «Відрадний», «Перемога», «Муромець», «Партизанської слави», «Сирецький»

та ін. Крім того, оновлені сходи з Пейзажної алеї на Поділ, розпочато реконструкцію столичного зоопарку.

Парк «Наталка», розташований між Оболонською набережною та Московським мостом, називають золотим стандартом столичних парків. Його площа — 7 га. У 2018 р. міська влада представила оновлений парк «Наталка»: відкрили вхідну зону, реставрували сходи, обладнали оглядові майданчики на Дніпро та встановили ліхтарі. Уздовж алеї біля Дніпра встановили три альтанки з видом на лівий берег та зробили бульвар паркових скульптур.

У парку «Наталка» можна пограти на полі для міні-футболу та зайнятися спортом на майданчику для стріт-воркауту. Тут обладнані пішохідні та велодоріжки. Відкритий кінотеатр Park Cinema Kyiv. Безкоштовні покази організовують увечері щоп'ятниці та щосуботи. За анонсами фільмів та новинами можна слідкувати на сторінці кінотеатру у [Facebook](#).

Парк «Володимирська гірка» знаходиться у східній частині Михайлівської гори, поруч з виходом з фунікулеру. Південна частина парку виходить до Українського дому. Парк з'явився у 1853 р., коли на схилі гори спорудили пам'ятник князю Володимиру. Площа — 10,6 га. У парку є алеї з лавками та багато тіні під деревами. Крім пам'ятника Володимиру, є дві, так звані, кокеревські альтанки — ажурні павільйони названі на честь купця, який у ХІХ столітті відвідав Київ і пожертвував кошти на будівництво цих альтанок. З Володимирської гірки є оглядовий майданчик з видом на Поділ, Дніпро, Труханів та Дарницю. Для дітей обладнаний гральний майданчик. На території парку влітку влаштовують різноманітні розважальні події, у тому числі й фестивалі.

До Дня Києва у столиці з'являться нові знакові рекреаційно-туристичні об'єкти. Зокрема, міст, який з'єднає Володимирську гірку з Аркою дружби народів. Він стане ключовою частиною великого туристичного маршруту історичними місцями центру столиці.

Парк «Відрадний» розташований у Солом'янському районі Києва між вулицями Михайла Донця, Героїв Севастополя та проспектом Комарова. Його

сформували одночасно із забудовою масиву Відрадний на початку 1960-х років ХХ ст. Площа парку – близько 20,8 га.

У центрі парку – ставок, що є одним із витоків ріки Либідь. Через водойму збудований пішохідний місток. Форма ставка нагадує інтеграл, тому часто його саме так і називають. Навколо багато листяних дерев: липа, клен, береза.

У 2009 р. у парку заклали Алею журналістів, на якій поставили постамент — руку, що тримає мікрофон. Популярним серед місцевих жителів є бювет із двома колонками. Головний вхід до парку – із вулиці Героїв Севастополя. До території парку примикає стадіон НАУ. Прогулюватися парком можна по алях та брукованих доріжках. Є оглядовий та дитячий ігровий майданчик з гойдалками, лабіринтами та гірками. Влітку парком їздить прогулянковий потяг для дітей та батьків. Біля центрального входу працює оренда дитячих машин та квадроциклів.

З 1992 р. у північній частині парку створили етнографічний комплекс «Мамаєва слобода», де збудували дерев'яну церкву Покрови Пресвятої Богородиці та реконструювали козацьке поселення XVII-XVIII століть. На території комплексу є ще один ставок.

Парк «Перемога» – найбільша зона відпочинку у Дніпровському районі столиці. Він розташований у сосновому лісі, площею 65 га. У парку біля метро «Дарниця» у минулому році завершили першу чергу капітального ремонту. Наразі відновили 7 га парку. У планах міської влади оновити ще 35 га, до ЖК «Паркові озера».

Парк «Партизанська слава» – регіонально-ландшафтний парк у Дарницькому районі Києва. Розташований між вулицями Тростянецькою та Славгородською. У 1965 р. до Дарницького району спеціально приєднали частину Микільського лісового масиву і назвали цю територію парком культури і відпочинку «Партизанська слава». Парк було створено на базі соснового лісу. Всього у парку зростає 36 видів деревних рослин. Близько 9 га парку займають галявини. Загальна площа парку — 111,97 га.

У центрі парку є меморіальна зона з Музеєм партизанської слави та амфітеатром для проведення подій. Поруч збудовано партизанський арсенал із землянками та партизанське вогнище. Тут також встановлено пам'ятний знак на честь бойової співдружності партизанських бригад у роки Другої світової війни.

Окрім меморіальної зони в парку «Партизанська слава» є спортивний майданчик, місця для сімейного відпочинку, велика соснова алея та прогулянкове кільце. Є також містечко атракціонів, літній кінотеатр, футбольний стадіон, канатні дороги, декоративний басейн і три лісові озера. На території парку можна орендувати альтанку з мангалом та дровами. Мотузковий парк Seiklar — це більше семи маршрутів різної складності: від дитячих до професійних.

У 2018 р. у парку встановлено п'ять арок-фонтанів, викладені доріжки та алеї з фібробетону, створено новий бюветний павільйон та громадську вбиральню.

Парк «Сирецький» знаходиться на Сирці, межує зі східною частиною парку «Нивки». Заснований у 1972 р. на місці колишніх великих листяних лісів, загальна площа — 194 га. На території парку є дендропарк. Він був закладений як частина колишнього квіткового господарства, де вирощували декоративні ландшафтні дерева: тую, тис, ялини. Пізніше висадили дуби, клени та липи. У дендропарку є рідкісні для України види декоративних рослин: тюльпанове дерево, платан.

Парк є національною спадщиною: тут не можна проводити забудову, змінювати його межі, заборонено проїзд транспорту. В ньому протікає річка Сирець, є кілька озер та фонтан з джерельною водою.

На території парку проводять екскурсії. Справжня перлинка парку - це дитяча залізниця, на якій здійснюється суттєва реконструкція. Дитячий потяг курсує Сирецьким парком лише в теплу пору року між двома станціями Пасажирів обслуговують діти під наглядом інструкторів. Подорож залізничним кільцем по Сирецькому парку триває близько 20 хвилин. Мотузковий куточок -

цікава знахідка парку останніх кілька років. На ньому діють траси як для дітей, так і для дорослих.

Крім реконструкції давніх парків, у 2018 р. на житловому масиві Троєщина відкрито першу чергу нового парку. На місці новоствореного парку раніше були хащі, тому перед початком робіт тут розчистили територію, вирівняли поверхню, пересадили частину дерев. Другу чергу парку планується відкрити у поточному році.

Загальна площа нового парку сягатиме 9,5 га. У парку встановили сучасні лави, урни для сміття, енергозберігаюче LED-освітлення, навігаційні покажчики та зрошувальну систему. Також здійснили озеленення території. Також у зоні відпочинку облаштували прогулянкові доріжки з фібробетону, велосипедні доріжки, розчистили озеро та укріпили берег. Є у новій зоні відпочинку і майданчик для занять спортом та альтанка. А для дітей встановлені два дитячих майданчики.

Незважаючи на певні досягненні в оптимізації рекреаційного потенціалу міста Києва, існує й ряд проблем щодо його використання. Негативно впливає на ведення рекреаційної діяльності неконтрольована забудова міста, в результаті чого вирубуються значні масиви зелених насаджень. Забудовано і продовжується повна забудова низки цінних для рекреаційної діяльності прибережних урочищ.

Будівельна активність супроводжується добуванням піску в акваторії Дніпра, що призводить до зміни в руслових процесах та загрожує руйнуванням окремих малих дніпровських островів.

Долині Дніпра в районі Гідропарку загрожують також значні стихійні рекреаційні навантаження, які у багато разів перевищують допустимі норми особливо в теплу пору року. Це підсилюється неконтрольованим використанням відпочиваючими водного транспорту. Наслідком є влаштування човнярами біваків, витоптування та обривання рослинності, турбування тварин, викопування льохів, влаштування відкритих смітників, тощо [6].

Визначені проблеми використання ресурсного потенціалу рекреаційного середовища міста Києва вимагають серйозних рішень як на рівні міської адміністрації, так і на рівні громадського руху захисників довкілля.

Враховуючи сприятливі умови розташування Києва, а також наявність недостатньо оптимізованого рекреаційного потенціалу міста, перспективними напрямками подальшого розвитку рекреаційного середовища є насамперед ландшафтна реконструкція Дніпровських островів (Дикий, Княжий, Великий), створення водних, наземних прогулянкових маршрутів.

До перспективних парково-рекреаційних комплексів слід віднести буферні паркові території («Виноградар», «Святошин», «Біличі», «Теремки»). Генеральним планом розвитку м. Києва та його приміської зони до 2025 р. пропонується збільшення території парків та скверів на 2200 га, зокрема за рахунок створення нових буферних парків на прилеглих до житлових масивів територій [3]. Це підвищить комфортність проживання в прилеглих районах і сформувати нові ландшафтно-рекреаційні системи.

Цікавими рекреаційними проектами міста Києва може бути створення аквапарків навколо озер (Вербне, Опечень, Вирлиця, Сонячне, Срібнокільське, Тельбин та ін.) в різних районах міста, а також розвиток невеликих внутрішніх рекреаційних центрів в нових сельбищних масивах столиці.

Висновки. Проведене дослідження підтвердило, що велике місто, яким є Київ, потребує планування і розвитку рекреаційного середовища як частини публічного простору. Рекреаційне середовище Києва інтенсивно змінюється через оптимізацію рекреаційного потенціалу і формування різноманітних ландшафтно-рекреаційних систем в районах міста, які є основою рекреаційної активності городян і гостей столиці. Для підвищення функціонування та рівня ефективності рекреаційне середовище Києва повинно відповідати певним властивостям і бути в центрі постійної уваги адміністрації міста.

Подальшого дослідження потребують питання обґрунтування можливостей державно-приватного партнерства щодо розширення меж

рекреаційного середовища Києва, розв'язання сучасних проблем використання рекреаційного потенціалу міста.

Список використаних джерел

1. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії / О. О. Бейдик. – К.: Палітра, 1997. – 130 с.
2. Генеральний план міста Києва на період до 2020р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://kga.gov.ua/generalnij-plan/genplan2020>
3. Генеральний план розвитку м. Києва та його приміської зони до 2025 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу:- <http://kga.gov.ua/generalnij-plan/genplan2025>.
4. Любіцева О.О., Кочеткова І.В. Теоретичні та прикладні питання рекреаційно-туристичного природокористування в столичному місті /О.О. Любіцева, І.В. Кочеткова // *Культура народів Причорномор'я*, 2009. - № 176. – С. 136-138.
5. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.І. Публічні простори Києва: забезпеченість населення та сучасна трансформація // *Часопис соціально-економічної географії*. – 2011. – Вип. 11(2). – С. 39-47.
6. Парнікоза І.Ю. Київські острови та прибережні урочища на Дніпрі – погляд крізь віки. Монографія [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dp.kga.gov.ua/uk/strategichna-initsiativa-dniprovska-perlina/teritoriya-strategichnoji-initsiativi-dniprovstka-perlina>.
7. Полтавець АМ. Еколого-економічний аналіз рекреаційного потенціалу Київської області /АМ. Полтавець //Збалансоване природокористування. – 2016. - № 1. – С. 93-96. - *Електронний ресурс*. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRNZp_2016_1-21.
8. Токарева О.В. Рекреаційний потенціал лісопарків м. Києва / О.В. Токарева // *Аграрна наука і освіта*. — 2004. — Том 5. — № 3–4 — С. 130–133.
9. Туристичний портал для тих, хто мандрує до Києва *Kievtown.net* [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<http://www.kievtown.net/ukr/sights/gidropark.html>
10. Уварова Г.Ш. Формування рекреаційного середовища як чинник оптимізації рекреаційної діяльності в Києві /Г.Ш. Уварова. - *Туристичний бізнес: Світові тенденції та національні пріоритети. Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції*. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – С. 251-252.

Список использованных источников

1. Бейдик А.А. Словарь-справочник по географии туризма, рекреалогии и рекреационной географии / А.А. Бейдик. – К.: Палитра, 1997. – 130 с.
2. Генеральный план города Киева на период до 2020 г. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://kga.gov.ua/generalnij-plan/genplan2020>
3. Генеральный план развития г. Киева и его пригородной зоны до 2025 года. [Электронный ресурс]. - Режим доступа:- <http://kga.gov.ua/generalnij-plan/genplan2025>.
4. Любіцева О.А., Кочеткова И.В. Теоретические и прикладные вопросы рекреационно-туристического природопользования в столичном городе /О.А. Любіцева, И.В. Кочеткова // *Культура народов Причерноморья*, 2009. - № 176. – С. 136-138.
5. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.И. Публичные пространства Киева: обеспеченность населения и современная трансформация // *Журнал социально-экономической географии*. – 2011. – Вип. 11(2). – С. 39-47.
6. Парникоза И.Ю. Киевские острова и прибрежные урочища на Днепре – взгляд сквозь века. Монография [Электронный ресурс]. - Режим доступа:

- <http://dp.kga.gov.ua/uk/strategichna-initsiativa-dniprovska-perlina/teritoriya-strategichnoji-initsiatiivi-dniprovstka-perlina>.
7. Полтавец АМ. Эколого-экономический анализ рекреационного потенциала Киевской области /АМ. Полтавец //Сбалансированное природопользование – 2016. - № 1. – С. 93-96. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRNZp_2016_1-21.
 8. Токарева О.В. Рекреационный потенциал лесопарков г. Киева / О.В. Токарева // *Аграрная наука и образование*. — 2004. — Том 5. — № 3–4 — С. 130–133.
 9. Туристический портал для тех, кто путешествует в Киев [Kievtown.net](http://www.kievtown.net) [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.kievtown.net/ukr/sights/gidropark.html>
 10. Уварова А.Ш. Формирование рекреационной среды как фактор оптимизации рекреационной деятельности в Киеве /А.Ш. Уварова. - *Туристический бизнес: Мировые тенденции и национальные приоритеты. Материалы VII международной научно-практической конференции*. – Х.: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2015. – С. 251-252.

References

1. Beydyk O.O. *Dictionary of reference on the geography of tourism, recreation and recreational geography* / O. O. Beydyk. - K.: Palette, 1997. - 130 p.
2. *The general plan of the city of Kyiv for the period till 2020* [Electronic resource]. - Access mode: <http://kga.gov.ua/generalnij-plan/genplan2020>
3. *General plan of development of Kyiv and its suburban area till 2025*. [Electronic resource]. Access mode: - <http://kga.gov.ua/generalnij-plan/genplan2025>.
4. Law of Ukraine "On the capital of Ukraine - hero city Kyiv. [Electronic resource]. Access mode: - rozyvotok.in.ua/law/...zakonodavstvo/...zakonod.
5. Lyubitseva O., Kochetkova I.V. *Theoretical and applied issues of recreational and tourist use in the capital city* /O.O., Lyubitseva, I.V. Kochetkova // *Culture of the peoples of the Black Sea*, 2009. - No. 176. - P. 136-138.
6. Mezentsev K.V., Mezentseva N.I. *Public spaces of Kyiv: population security and modern transformation* // *Social and economic geography magazine*. - 2011. - Vip. 11 (2). - P. 39-47.
7. Parnikoza I.U. *Kyiv islands and coastal tracts on the Dnipro River - look through the ages. Monograph* [Electronic resource]. - Mode of access: <http://dp.kga.gov.ua/uk/strategichna-initsiativa-dniprovska-perlina/teritoriya-strategichnoji-initsiatiivi-dniprovstka-perlina>.
8. Poltavets AM. *Ecological-economic analysis of the recreational potential of the Kiev region* / AM. Poltavets // *Balanced nature management*. - 2016. - № 1. - P. 93-96. - [Electronic resource]. - Mode of access: http://nbuv.gov.ua/UJRNZp_2016_1-21.
9. Tokareva O.V. *Recreational potential of forest parks in Kyiv* / O.V. Tokareva // *Agrarian Science and Education*. - 2004. - Volume 5. - No. 3-4 - P. 130-133.
10. *Tourist portal for those who travel to Kiev* [Kievtown.net](http://www.kievtown.net) [Electronic resource]. - Access mode: <http://www.kievtown.net/ukr/sights/gidropark.html>
11. Uvarova G.S. *Formation of the recreational environment as a factor of optimization of recreational activities in Kiev* / G.Sh. Uvarova - *Travel Business: Global Trends and National Priorities. Materials of the VII international scientific-practical conference*. - Kh. KhNU named after VN Karazin, 2015. - pp. 251-252.